



KOKO Lahti Oy:lle

13.11.2023

Hallituksen puheenjohtaja Sari Niinistö, toimitusjohtaja Kimmo Kivisilta

JURIDINEN LAUSUNTO – HUOLELLISUUSVELVOITTEEN NOUDATTAMINEN LAHTI EVENTS OY:N HALLITUKSEN PÄÄTÖKSENTEOSSA LIITTYEN YHTEISTYÖHÖN KYMIRING OY:N KANSSA

1 LAUSUNNON TAUSTA

- (1) Lahti Events Oy (Y-tunnus: 2662848-8, jäljempänä myös ”Yhtiö”) on 16.1.2015 kaupparekisteriin rekisteröity osakeyhtiö, jonka kaupparekisteriin merkittynä toimialana on tapahtumien tuotanto, markkinointi, viestintä sekä tapahtumapalveluiden ja niihin liittyvien oheistuotteiden myynti. Yhtiö voi omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä osakkeita.
- (2) Yhtiö on KOKO Lahti Oy:n tytäryhtiö, ja edelleen KOKO Lahti Oy on Lahden kaupungin 100-prosenttisesti omistama osakeyhtiö. Lahti Events Oy asetettiin selvitystilaan 27.2.2023 ja selvitysmieheksi valittiin asianajaja Tomi Merenheimo Asianajotoimisto Magnusson Oy:stä. Yhtiön selvitystila ja selvitysmies on rekisteröity kaupparekisteriin.
- (3) Yhtiöön on 19.9.-4.10.2023 suoritettu Tvenda Oy:n toimesta kohdennettu erityistarkastus. Tarkastuksen on suorittanut KTM Viivi Lajunen, ja työn laadunvarmennuksesta on vastannut OTM, KTM Tytti Saarinen. Suoritettussa erityistarkastuksessa selvityksen kohteena olivat seuraavat asiakokonaisuudet:
 1. Tehdyt siirrot Lahti Events Oy:n ja KymiRing Oy:n välillä tilikausilla 2019 ja 2020;
 2. päätöksenteko Lahti Events Oy:n tekemistä suorituksista KymiRing Oy:lle tilikausilla 2019 ja 2020, jossa on kaksi selvitysintressiä:
 - a) se, onko Lahti Events Oy:n hallinnon päätöksenteossa noudatettu osakeyhtiölain vaatimuksia;

- b) se, onko Lahti Events Oy:n hallinnon päätöksenteossa noudatettu Lahden kaupungin antamaa omistajaohjausta.
- (4) Erityistarkastusta koskeva kohdennettu erityistarkastuskertomus on toimitettu selvitysmiehelle 4.10.2023. Erityistarkastuskertomuksessa on esitetty, että selvitystutkimuksen 2 a) arvioinnissa huomioon otavat tulevat osakeyhtiölain (624/2006) 1 luvun 8 §:stä ilmenevät huolellisuus- ja lojaliteettivelvoite.
- (5) Yhtiön omistaja KOKO Lahti Oy on pyytänyt Asianajotoimisto Magnusson Oy:ltä juridista lausuntoa osakeyhtiölain 1 luvun 8 §:stä ilmenevän huolellisuusvelvoitteen noudattamisesta Yhtiön hallituksen päätöksenteossa liittyen erityistarkastuskertomuksessa esitettyihin tarkastushavaintoihin. Edelleen lausunnossa on pyydetty arvioimaan edellytyksiä osakeyhtiölain 22 luvun 1 §:n mukaisen johtohenkilön vahingonkorvausvastuun syntymiseen tilanteessa, jossa huolellisuusvelvoitetta on rikottu. Esitämme arvionamme asiassa seuraavaa.

2 OIKEUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Huolellisuusvelvoite osakeyhtiölaissa

- (1) Osakeyhtiön johdon tehtävästä säädetään osakeyhtiölain 1 luvun 8 §:ssä, joka kuuluu seuraavasti:
- ”Yhtiön johdon on huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua.”*
- (2) Säännöksessä yhtiön johdolla tarkoitetaan yhtiön normaalin toiminnan aikana osakeyhtiölain 6 luvun 1 §:ssä määritellysti yhtiön hallitusta, mahdollista toimitusjohtajaa ja mahdollista hallintoneuvostoa.
- (3) Osakeyhtiölain 1 luvun 8 §:stä ilmenevä huolellisuusvelvoite rakentuu yhtäältä osakeyhtiölain 6 luvussa määriteltyjen johdon tehtävien, ja toisaalta osakeyhtiölain 1 luvun 5 §:ssä määritellyn osakeyhtiön toiminnan tarkoituksen varaan.¹ Johdon on täyttäessään sille osakeyhtiölain 6 luvussa määriteltyjä tehtäviä huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua. Huolellisuusvelvoitteen täyttäminen edellyttää johdolta aktiivista toimintaa yhtiön edun edistämiseksi. Johdon passiivisuus ei suojaa huolellisuusvelvoitteen rikkomiselta. Huolellisuusvelvoitteen rikkomisesta voi näin ollen olla kyse myös silloin, jos jokin toimi jätetään kokonaan tekemättä.²
- (4) Yhtiön edun mukaan toimimisen voidaan katsoa pitävän sisällään ensinnäkin toimimisen yhtiön toimialan puitteissa ja tarkoituksen mukaisesti.³ Osakeyhtiön

¹ Mähönen, Jukka – Villa, Seppo, Osakeyhtiö I. Yleiset opit. 3. uudistettu painos. Alma Talent 2015. s. 375.

² Mähönen – Villa, Osakeyhtiö I. s. 375.

³ Kyläkallio, Juhani – Iiro, Olli – Kyläkallio, Kalle, Osakeyhtiö I. 6. uudistettu painos. Edita 2015. s. 62.

toiminnan tarkoituksena on osakeyhtiölain 1 luvun 5 §:ssä määritellysti tuottaa voittoa osakkeenomistajille, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä.

- (5) Vakiintuneen doktriinin mukaisesti yhtiön edun edistämisen katsotaan pitävän sisällään myös niin kutsutun lojaliteettivelvoitteen, eli velvollisuuden toimia lojaalisti kaikkia osakkeenomistajia kohtaan. Osakkeenomistajien edulla tarkoitetaan tällöin yhtiön kaikkien osakkeenomistajien yhteistä etua, joka on siis lähtökohtaisesti yrityksen voiton maksimointi.⁴ Toisaalta jos johdon perustellun käsityksen mukaan osakkeenomistajien kokonaisuus edellyttää tietynlaista menettelyä, johto voi ottaa ja joskus sen tuleekin ottaa se huomioon, vaikka se ei sinänsä olisi nimenomaan yhtiön edun edistämistä.⁵
- (6) Huolellisuusvelvoitteen täyttämiseen johdon jäsenen tulee lähtökohtaisesti toimia siten kuin huolellinen henkilö toimisi vastaavissa olosuhteissa. Huolellisuutta arvioidaan objektiivisista lähtökohdista. Vaikutusta arviointiin ei tule olla johdon jäsenen henkilökohtaisilla kyvyillä tai sillä, miten hän esimerkiksi hoitaa omia asioitaan.⁶
- (7) Vaadittavan huolellisuuden arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota siihen, että liiketoiminnassa päätöksiä on tehtävä epävarmuuden vallitessa. Liiketoimintaan kuuluu riskinotto eikä kaikkea mahdollista tietoa päätöksen taustaksi ole mahdollista eikä taloudellisesti järkevää hankkia. Huolellisuuden vaatimus kuitenkin korostuu päätökseen tai toimeen liittyvän riskin kasvaessa sekä silloin, kun vastapuolena on henkilön lähipiiriin kuuluva taho.⁷
- (8) Riittävänä huolellisuutena voidaan yleensä pitää sitä, että (1) ratkaisun taustaksi on hankittu tilanteen edellyttämä asianmukainen tieto, (2) sen perusteella on tehty johdonmukainen päätös tai muu toimi (3) eivätkä päätöksen tai muun toimen tekoon ole vaikuttaneet johdon jäsenten eturistiriidat.⁸ Kun mainitut edellytykset täyttyvät, katsotaan johdon menetelleen huolellisuusvelvoitteen mukaisesti, vaikka tehdystä päätöksestä tai toimenpiteestä seuraisikin yhtiölle tappiota.
- (9) Asianmukaista huolellisuutta tulee arvioida päätöksentekohetkellä käytössä olleiden tietojen ja mahdollisuuksien mukaan.⁹ Tietyn päätöksen tai toimenpiteen osoittautuminen jälkikäteen tappiolliseksi ei näin ollen ole sellaisenaan osoitus siitä, että huolellisuusvelvoitetta olisi rikottu.

⁴ Mähönen – Villa, Osakeyhtiö I. s. 375.

⁵ Kyläkallio – Iirola – Kyläkallio, Osakeyhtiö I. s. 62.

⁶ HE 109/2005, s. 40.

⁷ HE 109/2005, s. 40–41.

⁸ HE 109/2005, s. 41.

⁹ Airaksinen, Manne – Pulkkinen, Pekka – Rasinaho, Vesa, Osakeyhtiölaki I. Talentum 2007. s. 38.

- (10) Mikäli yhtiön johdon katsotaan aiheuttaneen vahinkoa yhtiölle menettelemällä huolellisuusveloitteen vastaisesti, tulee arvioitavaksi johtohenkilöiden henkilökohtainen vahingonkorvausvastuu osakeyhtiölain 22 luvun 1 §:n nojalla.

2.2 Johtohenkilön vahingonkorvausvastuu osakeyhtiölaissa

- (1) Osakeyhtiön johtohenkilön vahingonkorvausvastuusta säädetään osakeyhtiölain 22 luvun 1 §:ssä, jonka mukaan:

”Hallituksen jäsenen, hallintoneuvoston jäsenen ja toimitusjohtajan on korvattava vahinko, jonka hän on tehtävässään 1 luvun 8 §:ssä säädetyn huolellisuusveloitteen vastaisesti tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtiölle.

Hallituksen jäsenen, hallintoneuvoston jäsenen ja toimitusjohtajan on korvattava myös vahinko, jonka hän on tehtävässään muuten tätä lakia tai yhtiöjärjestystä rikkomalla tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtiölle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle.

Jos vahinko on aiheutettu rikkomalla tätä lakia muulla tavalla kuin pelkästään rikkomalla 1 luvussa tarkoitettuja periaatteita tai jos vahinko on aiheutettu rikkomalla yhtiöjärjestyksen määräystä, vahinko katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei menettelystä vastuussa oleva osoita menettelleensä huolellisesti. Sama koskee vahinkoa, joka on aiheutettu yhtiön lähipiiriin kuuluvan eduksi tehdyllä toimella.”

- (2) Pykälän ensimmäinen momentti koskee vahingonkorvausvastuuta tilanteessa, jossa osakeyhtiön johtohenkilö on tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut vahingon yhtiölle rikkomalla osakeyhtiölain 1 luvun 8 §:stä ilmenevää huolellisuusveloitettaan. Huomioitavaa on, että kyseiseen momenttiin perustuva vahingonkorvausvastuu voi syntyä ainoastaan suhteessa yhtiöön.
- (3) Pykälän toinen momentti puolestaan koskee osakeyhtiön johtohenkilön vahingonkorvausvastuuta vahingosta, jonka hän on muuten osakeyhtiölakia tai yhtiön yhtiöjärjestystä rikkomalla tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtiölle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle. Johtohenkilön vahingonkorvausvastuu muuta tahoja kuin yhtiötä kohtaan edellyttää näin ollen, että vahinko on aiheutettu rikkomalla yhtiöjärjestyksen määräyksiä tai muita osakeyhtiölain säännöksiä kuin pelkästään osakeyhtiölain 1 luvun 8 §:n huolellisuusveloitetta.
- (4) Pykälän kolmannessa momentissa säädetään tuottamusolettamasta. Tavallisesti sillä, joka väittää olevansa oikeutettu vahingonkorvaukseen, on velvollisuus osoittaa korvausvastuun edellytysten täyttyminen. Näin on myös pykälän ensimmäisessä momentissa määritellyssä tilanteessa, jossa on kyse huolellisuusveloitteen rikkomisella yhtiölle aiheutetusta vahingosta. Yhtiön

tulee tällöin siis pystyä osoittamaan vahingonkorvausvastuun edellytysten täyttyminen.

- (5) Sen sijaan muuta osakeyhtiölain säännöstä kuin osakeyhtiölain 1 luvussa tarkoitettuja periaatteita tai yhtiöjärjestystä rikkomalla aiheutettuun vahinkoon sovelletaan tuottamusolettamaa. Näissä tilanteissa johtohenkilön, joka on muuten osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä rikkomalla aiheuttanut vahinkoa, on vahingonkorvausvastuun välttääkseen osoitettava menetelleensä huolellisesti. Tuottamusolettamaa sovelletaan myös vahinkoon, joka on aiheutettu yhtiön lähipiiriin kuuluvan eduksi tehdyllä toimella.

2.3 Hallituksen jäsenten vastuuvapaudesta päättäminen

- (1) Osakeyhtiölain 5 luvun 3 §:n mukaan osakeyhtiön varsinaisessa yhtiökokouksessa on päätettävä vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille. Vastuuvapauspäätös koskee sen kohteena olevien henkilöiden osakeyhtiölain 22 luvun 1 §:n mukaista vahingonkorvausvastuuta. Vastuuvapaus myönnetään tai evätään tyyppillisesti yhtiökokousta edeltäneeltä tilikaudelta.
- (2) Pääsääntöisesti yhtiökokouksen tekemä päätös vastuuvapauden myöntämisestä vapauttaa asianomaisen hallituksen jäsenen lopullisesti vastuusta.¹⁰ Osakeyhtiölain 22 luvun 6 §:n 2 momentti sisältää tästä kuitenkin poikkeuksen:

”Yhtiökokouksen päätös vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenelle, hallintoneuvoston jäsenille tai toimitusjohtajalle ei ole sitova, jos yhtiökokoukselle ei ole annettu olennaisesti oikeita ja riittäviä tietoja korvausvelvollisuuden perusteena olevasta päätöksestä tai toimenpiteestä. ...”

- (3) Näin ollen yhtiökokouksen vastuuvapautta koskeva päätös suojelee hallituksen jäseniä vain sellaisten seikkojen osalta, jotka ovat tulleet yhtiökokouksen tietoon ennen päätöksen tekemistä. Vastuuvapauspäätöksen oikeudellinen merkitys voidaankin lähtökohtaisesti määritellä siten, että mikäli yhtiökokous myöntää hallituksen jäsenille vastuuvapauden, yhtiö ei voi enää toteuttaa mahdollista korvaussaatavaansa asianomaisia hallituksen jäseniä kohtaan siltä osin kuin vahinkoa tuottanut toiminta yhtiölle aiheutuneine vahinkoineen on ollut yhtiökokouksen tiedossa.¹¹

2.4 Osakkeenomistajan vahingonkorvausvastuu osakeyhtiölaissa

- (1) Osakeyhtiön 22 luvussa säädetään myös osakkeenomistajan vahingonkorvausvastuusta tilanteessa, jossa osakkeenomistaja on

¹⁰ Kyläkallio – Irola – Kyläkallio, Osakeyhtiö I. s. 622.

¹¹ Kyläkallio – Irola – Kyläkallio, Osakeyhtiö I. s. 622.

myötävaikuttamalla osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen rikkomiseen aiheuttanut vahinkoa. Osakeyhtiölain 22 luvun 2 §:n mukaan:

”Osakkeenomistajan on korvattava vahinko, jonka hän on myötävaikuttamalla tämän lain tai yhtiöjärjestyksen rikkomiseen tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtiölle, toiselle osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle.

Vahinko, joka on aiheutettu yhtiön lähipiiriin kuuluvan eduksi tehdyllä toimella, katsotaan aiheutetuksi huolimattomuudesta, jollei osakkeenomistaja osoita menetelleensä huolellisesti.”

- (2) Pykälän ensimmäisen momentin mukaan osakkeenomistajan vastuu yhtiölle, osakkeenomistajalle tai muulle aiheuttamastaan vahingosta syntyy, milloin hän on myötävaikuttanut osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen rikkomiseen. Osakkeenomistajilla ei ole vastaavaa huolellisuusvelvoitetta yhtiötä kohtaan kuin yhtiön johdolla, eikä osakkeenomistajille lähtökohtaisesti ole muutenkaan vastaavaa velvoitetta aktiivisesti toimia yhtiössä tai perehtyä yhtiön asioihin. On kuitenkin huomioitava, että pykälän sanamuodon perusteella osakkeenomistajan vahingonkorvausvastuu voisi aktualisoitua myös tilanteessa, jossa osakkeenomistaja esimerkiksi hallituksen päätöksentekoon vaikuttamalla aiheuttaa sen, että johtoon kuuluvat laiminlyövät huolellisuusvelvoitteensa yhtiötä kohtaan ja aiheuttavat näin yhtiölle vahinkoa.¹²
- (3) Osakkeenomistajan tuottamusta arvioitaessa on olennaista merkitystä sillä, millainen osakkeenomistaja on kysymyksessä. Emoyhtiön tai muun sellaisen osakkeenomistajan, joka aktiivisesti käyttää yhtiössä määräysvaltaa, tuottamusta tuleekin arvioida pitkälti vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi hallituksen jäsenen tuottamusta hänen korvausvastuutaan arvioitaessa.¹³
- (4) Pykälän toisessa momentissa säädetään tuottamusolettamasta. Tuottamusolettamaa sovelletaan osakkeenomistajan vahingonkorvausvastuun osalta vahinkoon, joka on aiheutettu yhtiön lähipiiriin kuuluvan eduksi tehdyllä toimella.

2.5 Huolellisuusvelvoitteen rikkomiseen perustuvan vahingonkorvausvastuun edellytyksistä

- (1) Osakeyhtiölain 22 luvun 1 §:ään perustuvan johtohenkilön vahingonkorvausvastuun syntyminen edellyttää myös alla kuvattujen yleisten vahingonkorvausoikeudellisten periaatteiden täyttymistä.
- (2) Vahingonkorvausvastuun syntyminen edellyttää, että on aiheutunut konkreettista vahinkoa, joka on tullut aiheuttaa johdon tehtävässä. Johdon

¹² Airaksinen, Manne – Pulkkinen, Pekka – Rasinaho, Vesa, Osakeyhtiölaki II. Talentum 2007. s. 545 ja 547.

¹³ Airaksinen – Pulkkinen – Rasinaho, Osakeyhtiölaki II. s. 547.

tehtävässä tehdyn teon tai laiminlyönnin tulee olla syy-yhteydessä aiheutuneeseen vahinkoon. Vahinko on tullut aiheuttaa tuottamuksella, ja vahingon on tullut olla riittävällä tavalla ennalta-arvattavissa. Vastuuta voi toisaalta vähentää vahingonkärsineen oma myötävaikutus ja muut vahinkoon vaikuttaneet seikat kuten luonnontapahtumat, lainsäädännön muutokset ja erityisen poikkeukselliset taloussuhdanteet.¹⁴

- (3) Vahingon aiheutuminen – Vahingonkorvausvastuun syntyminen edellyttää ensinnäkin vahingon aiheutumista. Vaikka johtohenkilö olisi menetellyt huolellisuusvelvoitteen vastaisesti, niin vahingonkorvausvastuuta ei luonnollisesti synny, ellei vahinkoa ole aiheutunut. Huolellisuusvelvoitteen rikkomiseen perustuva vastuu yhtiötä kohtaan edellyttää, että menettely on aiheuttanut vahinkoa nimenomaan yhtiölle.¹⁵ Tyypillisesti kyse on yhtiölle aiheutuneesta taloudellisesta (rahamääräisestä) vahingosta, joka on seurausta johtohenkilön huolellisuusvelvoitteen vastaisesta menettelystä.
- (4) Syy-yhteys – Vahingonkorvausvastuun syntyminen edellyttää edelleen, että huolellisuusvelvoitteen vastainen menettely on vaikuttanut juridisesti relevantilla tavalla vahingon syntymiseen. Teon tai laiminlyönnin tulee siis olla syy-yhteydessä vahingon syntymiseen. Lisäksi syy-yhteyden on oltava adekvaattinen, eli teon (tai laiminlyönnin) ja vahingon on oltava riittävän läheisessä suhteessa toisiinsa. Syy-yhteyden adekvaattisuutta koskevalla vaatimuksella rajataan vahingonkorvausvastuun ulkopuolelle sellaiset seuraukset, jotka ovat kaukaisia ja usein myös satunnaisia ja ennakoimattomia.¹⁶
- (5) Tuottamus – Tuottamuksen voidaan määritellä tarkoittavan vaadittavan huolellisuuden laiminlyöntiä tai moitittavaa riskinottoa. Tuottamuksen arviointi osakeyhtiölain 22 luvun 1 §:n 1 momenttiin perustuvan vahingonkorvausvastuun osalta kytkeytyy olennaisesti huolellisuusvelvoitteen noudattamisen arviointiin. Osakeyhtiölain esitöissä vahingonkorvausvastuun synnyttävän tuottamuksen osalta onkin todettu, että vahingonkorvausvastuun perustavasta tuottamuksellisesta menettelystä ei ole kyse tilanteessa, jossa yhtiön johdon tekemät olosuhteisiin nähden asianmukaiseen harkintaan ja selvitykseen perustuvat liiketoimintapäätökset jälkikäteen osoittautuvat yhtiön kannalta liiketaloudellisesti epäonnistuneiksi.¹⁷
- (6) Tuottamusta arvioitaessa tulee huomioida, että tehtyjä toimenpiteitä ei voida arvioida irrallisina, vaan arvioinnissa on otettava huomioon niiden

¹⁴ *Savela, Ari*, Vahingonkorvaus osakeyhtiössä. 3. uudistettu painos. Alma Talent 2015. s. 305 ja 335.

¹⁵ *Savela*, Vahingonkorvaus osakeyhtiössä. s. 336–337.

¹⁶ *Savela*, Vahingonkorvaus osakeyhtiössä. s. 306. Ks. myös KKO 2001:70, jossa konkurssipesän pesänhoitajan valvontavelvollisuuden osalta katsottiin, että kavalluksella aiheutettu vahinko ei ollut syy-yhteydessä pesänhoitajan menettelyyn, sillä väärinkäytös ei olisi ollut edes huolellisella valvonnalla havaittavissa.

¹⁷ HE 109/2005, s. 195.

kokonaisvaikutus yhtiön toimintaan. Esimerkiksi uhkaavan vahingon välttämiseksi voidaan ottaa sellaisiakin riskejä, jotka eivät itsenäisesti arvioiden olisi sallittuja.¹⁸

- (7) Ennalta-arvattavuus – Edelleen yleiset vahingonkorvausoikeudelliset periaatteet edellyttävät vahingolta tiettyä ennalta-arvattavuutta. Myös vahingon suuruuden ennalta-arvattavuus voi vaikuttaa vastuuseen. Ennalta-arvattavuusvaatimus rajaa korvauksen laajuuden siihen, mitä vahinkoja johtohenkilön piti katsoa teostaan tai laiminlyönnistään voivan aiheutua. Ennalta-arvattavuutta tulee arvioida objektiivisesta näkökulmasta. Arvioinnissa on kuitenkin otettava huomioon johtohenkilöllä tosiasiallisesti olleet tiedot sekä hänen asemassaan edellytettävissä oleva mahdollisuus tapahtumien ennakointiin.¹⁹
- (8) Ennalta-arvattavuuden edellytykseen liittyy toisaalta myös seuraavassa kuvatut vastuuta vähentävät seikat. Mikäli vahinkoon on vaikuttanut osin jokin sellainen seikka, jota ei olisi ollut mahdollista ennakolta ottaa huomioon, tulee tämä huomioida vahingonkorvausvastuuta arvioitaessa.
- (9) Vastuuta vähentävät seikat – Vahingonkorvausvastuuta arvioitaessa tulee huomioida toisaalta myös vahingonkärsijän oma myötävaikutus vahinkoon ja muut mahdolliset vahinkoon vaikuttaneet seikat. Vastuuta voivatkin vähentää esimerkiksi vahinkoon vaikuttaneet luonnontapahtumat, lainsäädännön muutokset ja erityisen poikkeukselliset taloussuhdanteet.²⁰
- (10) Osakeyhtiölain 22 luvun 1 §:ään perustuvan vahingonkorvausvastuun osalta onkin huomioitava, että osakkeenomistajien tietoisuus tai suostumus yhtiölle vahingon aiheuttaneesta menettelystä voi vähentää johdon tuottamusta tai poistaa sen jopa kokonaan.²¹ Mikäli osakkeenomistajat ovat toiminnallaan myötävaikuttaneet yhtiölle aiheutuneen vahingon syntymiseen, voi arvioitavaksi tulla myös 22 luvun 2 §:n mukaisen osakkeenomistajan vahingonkorvausvastuun edellytysten täyttyminen.
- (11) Osakkeenomistajien tietoisuus on huomioitu seuraavissa verrattain vanhoissa korkeimman oikeuden päätöksissä. Päätöksiin kuitenkin viitataan edelleen oikeuskirjallisuudessa, joten asiaa koskeva tulkintalinja ei ole tältä osin muuttunut.
- (12) Korkeimman oikeuden päätöksessä KKO 1985 II 154 oli kyse tilanteesta, jossa yhtiön toimitusjohtaja oli jättänyt kirjanpitoon tulouttamatta yhtiön käteismyynnin ja hävittänyt käteiskuitit. Menettelystä oli aiheutunut yhtiölle jälkiverotusta vastaava vahinko. Toimitusjohtajan kuolinpesän osakkaat veloitettiin

¹⁸ Ks. KKO 2000:69.

¹⁹ *Savela*, Vahingonkorvaus osakeyhtiössä. s. 315–316.

²⁰ *Savela*, Vahingonkorvaus osakeyhtiössä. s. 335.

²¹ Ks. tähän liittyen esim. KKO 1985 II 154 ja KKO 1945 II 28.

kuolinpesän varoista suorittamaan yhtiölle vahingonkorvausta. Yhtiön hallituksen jäsenet olivat yhtä lukuun ottamatta olleet tietoisia kirjanpidon ulkopuolella pidetyistä varoista. Asiasta tietoiset muodostivat osake-enemmistön yhtiössä. Vahingonkorvausta soviteltiin tällä perusteella.

- (13) Korkeimman oikeuden päätöksessä KKO 1945 II 28 yhtiön yhtiökokouksen tietoisuus puolestaan poisti johtokunnan jäsenten vahingonkorvausvastuun kokonaan. Tapauksessa johtokunnan jäsenten katsottiin aiheuttaneen vahinkoa yhtiölle, mutta vahingonkorvausta koskeva kanne hylättiin, koska yhtiökokous oli ollut tietoinen seikoista, jotka liittyivät olennaisesti vahingon aiheuttaneeseen laiminlyöntiin.
- (14) Muiden korvausvastuuta vähentävien vahinkoon vaikuttaneiden seikkojen osalta oikeuskäytännössä on huomioitu esimerkiksi erityisen poikkeukselliset taloussuhdanteet 1990-luvun lamaan liittyen.²² Esimerkiksi korkeimman oikeuden päätöksessä KKO 1997:110 taloudellisen laman keston ja syvyyden katsottiin olleen niin ennalta-arvaamattomia, että osa vahingosta oli sen vuoksi johtunut muusta syystä kuin vahingonaiheuttajien huolimattomuudesta.
- (15) Nähdäksemme myös esimerkiksi koronapandemia voisi tulla huomioitavaksi korvausvastuuta vähentävänä seikkana tilanteessa, jossa se olisi osaltaan vaikuttanut hallituksen toimista aiheutuneeseen vahinkoon.

3 JOHTOPÄÄTÖKSET

- (1) Osakeyhtiölain 1 luvun 8 §:n mukaisen huolellisuusveloitteen edellyttämänä huolellisuutena voidaan pitää sitä, että kunkin ratkaisun taustaksi on hankittu tilanteen edellyttämä asianmukainen tieto, sen perusteella on tehty johdonmukainen päätös tai muu toimi eivätkä päätöksen tai muun toimen tekoon ole vaikuttaneet johdon jäsenten eturistiriidat. Huolellisuutta tulee arvioida objektiivisesti päätöksentekohetkellä käytössä olleiden tietojen mukaan.
- (2) Huolellisuusveloitteen noudattamisen arvioinnissa on myös otettava huomioon, että yritystoimintaan kuuluu riskinotto eikä kaikkea mahdollista tietoa päätöksen taustaksi ole mahdollista eikä taloudellisesti järkevää hankkia. Huolellisuuden vaatimuksen voidaan kuitenkin katsoa korostuvan päätettävän hankkeen koon ja siihen liittyvien riskien kasvaessa.
- (3) Arvioitaessa liiketoiminnallisten päätösten oikeudellista hyväksyttävyyttä huolellisuusveloitteen näkökulmasta, on olennaista kiinnittää huomiota siihen, millaista riskitasoa voidaan kulloinkin pitää osakkeenomistajien kannalta hyväksyttävänä. Kuten edellä kohdassa 2.5 on kuvattu, osakkeenomistajien suostumus tai hyväksyntä liittyen yhtiölle vahinkoa aiheuttaneeseen

²² Ks. KKO 1997:110, KKO 1997:111 ja KKO 2000:58.

menettelyyn alentaa johdon tuottamusta arvioitaessa johdon mahdollista vahingonkorvausvastuuta. Vastaavasti merkittäviäkin riskejä sisältäviä liiketoimintapäätöksiä voidaan pitää huolellisuusveloitteen mukaisina, mikäli riskit on riittävällä tavalla selvitetty ennen päätöksentekoa ja päätökset ovat vastanneet osakkeenomistajien tahotilaa. Edelleen on syytä huomioida myös omistussuhteet ja omistajan tahtotila ja asettamat tavoitteet toiminnalle kokonaisuutena.

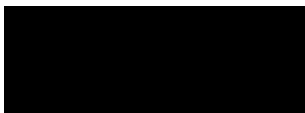
- (4) Yhtiöön suoritettua erityistarkastusta koskevan erityistarkastuskertomuksen havaintojen perusteella Yhtiön hallituksen tekemät KymiRing-yhteistyötä koskevat päätökset ovat kuuluneet Yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaisen toimialan piiriin. Huolellisuusveloitteen noudattamisen arviointi rajautuu näin ollen käsityksemme mukaan ensiksi siihen, onko päätöksentekoa koskeva menettely ollut riittävän huolellista, ja toiseksi siihen, ovatko tehdyt päätökset olleet Yhtiön edun mukaisia. Käsityksemme mukaan asiassa ei ole ilmennyt seikkoja, jotka viittaisivat siihen, että hallituksen päätöksentekoon olisi miltään osin vaikuttaneet hallituksen jäsenten intressiristiriidat.
- (5) Käsityksemme mukaan asiassa on olennaista huomioida Yhtiön asema KOKO Lahti Oy:n tytäryhtiönä ja osana Lahti-kaupunkikonsernia. KymiRing-yhteistyötä ja tapahtumatoimintasopimusta koskevat päätökset on tehty siitä näkökulmasta, että Yhtiö saa pääasiallisen tapahtumajärjestäjän roolin KymiRing-moottoriradalla. Käsityksemme mukaan Yhtiön omistajan ja viimekädessä Lahden kaupungin tavoitteena KymiRing-yhteistyöhön liittyen on osaltaan ollut, että Yhtiön KymiRingillä järjestämät tapahtumat olisivat myös hyödyttäneet Lahden seutua esimerkiksi lisääntyneen turismin ja tunnettavuuden kautta. Yhtiön hallituksen tekemät päätökset liittyen KymiRing-yhteistyöhön ovat nähdäksemme tältä osin vastanneet Yhtiön omistajan tahotilaa ja olleet Yhtiön edun mukaisia huomioiden myös Yhtiön omistajan kokonaisedun.
- (6) Yhtiön yhtiökokouspöytäkirjoista ilmenee, että Yhtiön varsinainen yhtiökokous on myöntänyt Yhtiön hallitukselle ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden tilikausilta 2019 ja 2020. Edellä kohdassa 2.3 kuvatulla tavalla vastuuvapauden myöntäminen merkitsee sitä, että Yhtiö ei voi enää nostaa korvauskannetta hallituksen jäseniä kohtaan siltä osin kuin vahinkoa tuottanut toiminta Yhtiölle aiheutuneine vahinkoineen on ollut yhtiökokouksen tiedossa. Yhtiökokouksissa omistajaa on edustanut hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja, jotka ovat olleet samoja henkilöitä sekä KOKO Lahti Oy:ssä että Lahti Events Oy:ssä. Tämä on tyypillinen toimintamalli konserniyhtiöissä, joissa päätöksiä tehdään koko konsernin näkökulmasta, ei pelkästään yksittäisen yhtiön näkökulmasta.
- (7) Erityistarkastuskertomuksesta ilmenevien tietojen mukaan Yhtiö on pitänyt omistajan tietoisena suunnitellusta KymiRing-yhteistyöstä esimerkiksi vierailamalla Lahden kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaostossa ennen

tapahtumatoimintasopimuksen allekirjoittamista. Lahden kaupungin konserniohjausyksiköstä on myös ollut edustaja läsnä Yhtiön hallituksen kokouksessa, jossa on päätetty sitoutumisesta tapahtumatoimintasopimukseen.

- (8) Toisaalta käsityksemme mukaan huolellisuusveloitteen noudattamisen arvioinnin osalta ei ole olennaista, mihin KymiRing Oy on tosiasiallisesti käyttänyt varat, jotka Yhtiö on suorittanut sille KymiRing-tapahtumatoimintasopimuksen mukaisina tapahtumakorvausten ja aluevuokrien ennakkomaksuina. Käsityksemme mukaan tapahtumakorvausten ja aluevuokrien ennakkomaksut on suoritettu sopimukseen perustuen siinä tarkoituksessa, että sopimukseen perustuvia tapahtumia olisi järjestetty KymiRing-moottoriradalla jo vuoden 2020 aikana.
- (9) Nähdäksemme asiassa tulee huomioida myös koronapandemian vaikutukset KymiRing-hankkeeseen. KymiRing-tapahtumatoimintasopimus solmittiin 30.10.2019, ja koronapandemia levisi Suomeen keväällä 2020. Käsityksemme mukaan koronapandemia on osaltaan vaikuttanut KymiRing-tapahtumatoimintasopimuksen mukaisten tapahtumien toteutumatta jäämiseen.
- (10) Käsityksemme mukaan Yhtiön asema osana Lahti-kaupunkikonsernia tulee ottaa huomioon myös arvioitaessa taloudellista riskiä, joka liittyy KymiRing-tapahtumatoimintasopimuksen solmimiseen ja sen perusteella suoritettuihin ennakkomaksuihin. Edellä kuvatulla tavalla tapahtumatoimintasopimuksen solmiminen on nähdäksemme vastannut Yhtiön omistajan tahtotilaa. Sopimuksen perusteella suoritettut ennakkomaksut myös rahoitettiin Yhtiön Lahden kaupungilta saamalla lainalla. Nähdäksemme tätä taustaa vasten tavallista suurempaa taloudellista riskinottoa voidaan pitää huolellisuusveloitteen näkökulmasta hyväksyttävänä.
- (11) Asiassa tulee myös huomioida, että Yhtiön ja KOKO Lahti Oy:n kaupparekisteritietojen mukaan samat henkilöt ovat toimineet esimerkiksi tilikausilla 2019 ja 2020 sekä Yhtiön että KOKO Lahti Oy:n hallituksen puheenjohtajana ja toimitusjohtajana. Käsityksemme mukaan myös tämä seikka puoltaa tulkintaa siitä, että Yhtiön toimintaa ja Yhtiön hallituksen päätöksentekoa tulee arvioida ottaen huomioon Yhtiön aseman osana Lahti-kaupunkikonsernia. Arviointi poikkeaa näin ollen tilanteesta, jossa kyseessä olisi täysin itsenäisesti toimiva yhtiö. Yhtiö on toiminut omistajaohjauksen alaisena, ja Yhtiön toiminnassa on tullut huomioida Lahti-kaupunkikonsernin kokonaisuus. Kuten edellä on todettu, käsityksemme mukaan Yhtiön hallituksen KymiRing-yhteistyötä koskevat päätökset ovat vastanneet Yhtiön omistajan tahtotilaa ja olleet Yhtiön edun mukaisia huomioiden myös Yhtiön omistajan kokonaisedun.
- (12) Tilannetta kokonaisuutena arvioiden ja ottaen huomioon edellä kuvatut seikat, Yhtiön hallitus ei ole käsityksemme mukaan rikkonut huolellisuusveloitettaan KymiRing-yhteistyötä koskevassa päätöksenteossaan.

Helsingissä 13. marraskuuta 2023

ASIANAJOTOIMISTO MAGNUSSON OY



Tomi Merenheimo

asianajaja, osakas

Lahti Events Oy:n selvitysmies



Antti Muranen

OTM, lakimies